

Επιμελητήριο Κυκλάδων

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

15^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ
4-6 Οκτωβρίου 2024, Μήλος

Γιάννης Ρούσος
Πρόεδρος Επιμελητηρίου Κυκλάδων:
Μικρονησιωτική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνία

Μικρονησιωτική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνία

Η επιχειρηματικότητα στα μικρά νησιά της Ελλάδας έχει μοναδικά χαρακτηριστικά που συνδέονται στενά με τη γεωγραφική απομόνωση και τη δομή των τοπικών κοινωνιών. Οι επιχειρήσεις σε αυτές τις περιοχές αντιμετωπίζουν πληθώρα προκλήσεων, καθώς οι τοπικές αγορές είναι περιορισμένες και οι διαθέσιμοι πόροι λιγοστοί. Ακολουθούν οι βασικοί παράγοντες που πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο της μικρονησιωτικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής ανάπτυξης:

1. Γεωγραφική Απομόνωση

Η γεωγραφική απομόνωση των μικρών νησιών αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και τη ζωή των κατοίκων. Η απομόνωση αυτή περιορίζει την πρόσβαση των νησιών σε βασικά αγαθά, υπηρεσίες και αγορές, ενώ ταυτόχρονα καθιστά το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων εξαιρετικά υψηλό. Τα προβλήματα μεταφορών που αντιμετωπίζουν τα νησιά δημιουργούν ανισότητες και αναδεικνύουν την ανάγκη για άμεση παρέμβαση με στόχο τη βελτίωση των υποδομών, τον εκσυγχρονισμό των λιμανιών για την απρόσκοπτη μετακίνηση ανθρώπων και προϊόντων.

Η ενδοκυκλαδική ακτοπλοϊκή σύνδεση των νησιών των Κυκλάδων (γραμμές δημοσίου συμφέροντος – άγονες γραμμές) είναι ένα θέμα ιδιαίτερα σημαντικό κυρίως τους χειμερινούς μήνες, αφού αφορά κυρίως την **εξυπηρέτηση των μόνιμων κατοίκων**, αλλά και τη **μεταφορά των προϊόντων και των αγαθών**.

Το Επιμελητήριο Κυκλάδων ασχολείται διαχρονικά με το θέμα της ενδοκυκλαδικής σύνδεσης, και τελευταία πιο συστηματικά μέσα από τη συμμετοχή στο Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (ΣΑΣ) εκπροσωπώντας τα Επιμελητήρια της χώρας.

Το τελευταίο διάστημα οι Κυκλάδες **έχουν μείνει για άλλη μία φορά με ένα (1) μόνο πλοίο στις άγονες γραμμές**. Το Επιμελητήριο Κυκλάδων δέχεται μεγάλη πίεση τόσο από τους κατοίκους των μικρών νησιών που εξυπηρετούνται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις συγκεκριμένες γραμμές, όσο και από τους επιχειρηματίες που έχουν την ανάγκη μεταφοράς προϊόντων και υπηρεσιών, όπως είδη διατροφής και οπωροκηπευτικά.

Διαχρονικά, **η πάγια θέση του Επιμελητηρίου Κυκλάδων**, την οποία εκφράζει σταθερά προς όλες ανεξαιρέτως τις κυβερνήσεις, είναι ότι **πρέπει να υπάρξει ανασχεδιασμός και εξορθολογισμός των δρομολογίων της ενδοκυκλαδικής σύνδεσης, με πλοία αξιόπλοα** που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις

που ορίζει η εποχή μας, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των κατοίκων και των επιχειρήσεων.

Από όποια θέση κι αν βρίσκεται ο καθένας μας δεν μπορούμε να αφήσουμε την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί να συνεχίζεται, **είτε αποδεχόμενοι την έλλειψη του ενός από τα δύο πλοία**, είτε η μετακίνηση ανθρώπων και εμπορευμάτων να γίνεται με **πλοία όχι κατάλληλα**. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, ταξίδια ανάμεσα σε νησιά που είναι γεωγραφικά πολύ κοντά, **να ξεπερνούν πολλές φορές τις 10 ώρες** εξαιτίας της προσέγγισης σε πολλά λιμάνια.

Το Επιμελητήριο Κυκλάδων σταθερά εδώ και χρόνια ζητά από την Πολιτεία να αντιληφθεί τη δυσκολία της κατάστασης και να κινηθεί άμεσα προς την επίλυση του προβλήματος σε τρεις άξονες:

- Α) Άμεση κάλυψη της μίας από τις δύο άγονες γραμμές που προβλέπεται.
- Β) Αύξηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για τις ενδοκυκλαδικές συνδέσεις.
- Γ) Εκκίνηση των διαδικασιών για ριζικό ανασχεδιασμό των δρομολογίων με πλοία αξιόπλοα που θα μειώσουν τις ανισότητες που αντιμετωπίζουν τα νησιά και σε αυτόν τον τομέα.

2. Περιορισμένη Πρόσβαση στο Διαδίκτυο

Η πρόσβαση στο διαδίκτυο και στις τηλεπικοινωνιακές υποδομές είναι ζωτικής σημασίας για την επιχειρηματική ανάπτυξη, όμως στα μικρά νησιά είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ενσωματώσουν σύγχρονες τεχνολογίες, ενώ η έλλειψη υποδομών επιβαρύνει την επικοινωνία και την παροχή υπηρεσιών.

Γνωρίζουμε ότι πραγματοποιείται μια μεγάλη παρέμβαση για εγκατάσταση οπτικών ινών στο νομό και ελπίζουμε να γίνει με σωστό τρόπο ώστε να έχουμε ένα επιτυχές αποτέλεσμα, καθώς η ανάγκη για επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα υψηλής ταχύτητας είναι επιτακτική, για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις των μικρών νησιών να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

Επιπλέον, πρέπει να δημιουργηθούν προγράμματα που θα συμβάλουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων ώστε να αποκτήσουν τις γνώσεις και τα εργαλεία που απαιτούνται για την επιβίωσή τους στον σύγχρονο ψηφιακό κόσμο.

3. Περιορισμένος Πληθυσμός και Μικρές Αγορές

Η οικονομική δραστηριότητα στα μικρά νησιά βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό, ο οποίος όμως είναι εποχιακός και δημιουργεί οικονομική αβεβαιότητα. Ο περιορισμένος πληθυσμός των νησιών δεν επιτρέπει την ανάπτυξη οικονομίας

κλίμακας, γεγονός που δυσχεραίνει τις επιχειρήσεις και τις αναγκάζει να προσαρμόζονται διαρκώς στις συνθήκες.

Για να ενισχυθούν οι τοπικές οικονομίες, απαιτείται διαφοροποίηση της επιχειρηματικότητας. Η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός και η γαστρονομία, μπορεί να συμβάλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στη μείωση της εξάρτησης από τον εποχιακό μαζικό τουρισμό.

Επίσης, η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών κλάδων, όπως η μεταποίηση τοπικών προϊόντων, η χειροτεχνία και οι υπηρεσίες ευεξίας, αποτελούν μια πολλά υποσχόμενη τάση.

Το Επιμελητήριο Κυκλάδων έχει θέσει στις προτεραιότητές του την ανάδειξη και αξιοποίηση του αγροδιατροφικού και του πρωτογενούς τομέα των Κυκλάδων, μέσα από μια σειρά πρωτοβουλίες, όπως για παράδειγμα το **Δίκτυο Aegean Cuisine** με **190** εστιατόρια σε όλες τις Κυκλάδες και **506** προϊόντα από **102** παραγωγούς, που αναπτύχθηκε τα τελευταία 10 χρόνια, με σκοπό την αξιοποίηση της ιδιαίτερα πλούσιας αιγαιοπελαγίτικης οίνο-γαστρονομίας προς όφελος της ανάδειξης και προβολής των τοπικά παραγόμενων προϊόντων, αλλά και της δημιουργίας και προώθησης του θεματικού τουρισμού των νησιών μας.

Το Επιμελητήριο Κυκλάδων, στις δύσκολες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί μετά την πανδημία, την κλιματική κρίση, τα αυξημένα κόστη παραγωγής, αφουγκραζόμενο τις ανάγκες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικές επιχειρήσεις του τομέα της αγροδιατροφής και της γαστρονομίας, **επιμένει να διεκδικεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη και μετεξέλιξη του Δικτύου.**

Η διαθεσιμότητα φυσικών πόρων, όπως νερό, ενέργεια και καλλιεργήσιμη γη, είναι συχνά περιορισμένη, και αυτό δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες για τις τοπικές επιχειρήσεις και την κοινωνία.

Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ζωτικής σημασίας, καθώς τα μικρά νησιά είναι ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές καταστροφές με την κλιματική αλλαγή. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διατήρησης του τοπικού οικοσυστήματος.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης και περαιτέρω ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα στις Κυκλάδες, το Επιμελητήριο Κυκλάδων έχει υπογράψει **Μνημόνιο Συνεργασίας με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών** και τα τελευταία τρία χρόνια πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα ενδεικτικά για τη Μελισσοκομία, την Αμπελουργία, την προστασία των υδάτινων πόρων και πολλά άλλα. Προχωράμε επίσης και στην ίδρυση **Αγροτικού Τμήματος**, άμεσα, στο επόμενο χρονικά διάστημα.

Η στήριξη της Πολιτείας σε επιδοτήσεις ή προγράμματα αναπτυξιακά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να επενδύσουν σε «πράσινες» λύσεις ενέργειας καθώς και σε προγράμματα για την εξοικονόμηση και την ανακύκλωση νερού, ιδιαίτερα σε περιοχές με περιορισμένους υδατικούς πόρους, καθώς και για τη βελτίωση των συστημάτων αποβλήτων και ανακύκλωσης είναι περισσότερο από απαραίτητη.

Για το σκοπό αυτό είναι σημαντικό να δημιουργηθούν ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα για τα μικρά νησιά, προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μικρών επιχειρήσεων. Γνωρίζουμε, όπως έχουμε συζητήσει και με τον Γενικό Γραμματέα Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, τον κ. Μ. Κουτουλάκη, το Υπουργείο κινείται ήδη προς αυτή την κατεύθυνση.

4. Η Επαναφορά των Μειωμένων Συντελεστών Φ.Π.Α.

Το μείζον αυτό θέμα χρειάζεται να ξαναμπει στο προσκήνιο προκειμένου να μειωθούν οι ανισότητες με την ηπειρωτική χώρα.

Σήμερα, εάν υπάρχει σήμερα η δυνατότητα στη νέα οδηγία της Ε.Ε. για επαναφορά των μειωμένων συντελεστών Φ.Π.Α. στα νησιά και από 1/1/2025, αυτό οφείλεται στην άμεση αντίδραση **και** στις ενέργειες **και** παρεμβάσεις του Επιμελητηρίου Κυκλάδων, μέσω του Δικτύου Νησιωτικών Επιμελητηρίων της Ευρώπης (INSULEUR), όπως έχει αναγνωριστεί.

5. Το Μεταφορικό Ισοδύναμο

Ένα μέτρο, στην εφαρμογή του οποίου συνέβαλε το Επιμελητήριο Κυκλάδων από την πρώτη μέρα και το υποστήριξε με κάθε τρόπο διοργανώνοντας ημερίδες ενημέρωσης προς τα μέλη του, **βρίσκεται δυστυχώς σε φάση στασιμότητας**. Είναι γνωστό σε όλους οι δυσκολίες που υπάρχουν για την εξασφάλιση κονδυλίων και την επίτευξη των αποπληρωμών. Το Επιμελητήριο Κυκλάδων δέχεται πολύ μεγάλη πίεση από τις επιχειρήσεις μέλη του και το να μετακινούμε το θέμα από μήνα σε μήνα δεν έχει κανένα νόημα. Θεωρούμε ότι ήρθε η ώρα να παρθούν και να ανακοινωθούν οι όποιες αποφάσεις αφορούν το θέμα αυτό.

Τονίζουμε εδώ, ότι το μέτρο αυτό είναι διαφορετικό από το μειωμένο καθεστώς Φ.Π.Α. και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συμψηφίζεται ή να συνυπολογίζεται.

6. Το Ανθρώπινο Κεφάλαιο και η Κοινωνική Συνοχή

Ο περιορισμός στις **ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης** αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις τοπικές κοινωνίες των μικρών νησιών. Η έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού εμποδίζει την επιχειρηματική ανάπτυξη και δημιουργεί κοινωνικές ανισότητες.

Το Επιμελητήριο Κυκλάδων έχει αναλάβει ενεργό ρόλο στην εκπαίδευση και κατάρτιση των επιχειρηματιών και των εργαζομένων τους μέσω σεμιναρίων που αφορούν την αναβάθμιση τεχνικών δεξιοτήτων, τη χρήση νέων τεχνολογιών και εφαρμογών όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη, καθώς και την εφαρμογή καινοτόμων επιχειρηματικών πρακτικών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς αλλά με και καταξιωμένους εισηγητές. Με τη βοήθεια των σύγχρονων ψηφιακών υποδομών και συστημάτων τηλεδιάσκεψης του Επιμελητηρίου, η γνώση φτάνει σε όλα τα νησιά, ενισχύοντας έτσι την επιχειρηματικότητα.

Η υποστήριξη για την επανεκπαίδευση τοπικών εργαζομένων σε τομείς που χρειάζονται δεξιότητες πρέπει να είναι συνεχής για την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και κατά συνέπεια τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Επιπλέον, χρειάζεται να δοθούν από την Πολιτεία κίνητρα για την προσέλκυση ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού με την δημιουργία ελκυστικών πακέτων για την εγκατάσταση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού (γιατρών – διδασκάλων) στα μικρά νησιά, όπως π.χ. επιδοτούμενα σπίτια ή επιδόματα.

Κάθε ενέργεια, κάθε δράση χρειάζεται να στοχεύει στη **βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανάπτυξης των μικρών νησιών**, ενθαρρύνοντας την επιχειρηματικότητα και την ευημερία των τοπικών κοινωνιών. Αυτός είναι ο δρόμος που έχουμε χαράξει και εμείς ως Επιμελητήριο και για αυτό εργαζόμαστε διαρκώς.

Ευχαριστώ πολύ